

e-novičke

december 2012

Dragi bralci, pred vami je zadnja letošnja številka e-Novičk Andragoškega centra Slovenije (ACS). Ob tej priložnosti se vsem, ki ste sodelovali pri snovanju našega informativnega e-glasila, zahvaljujem za sodelovanje ter vas hkrati vabim, da ga skupaj sooblikujemo tudi v prihodnje. V letu, ki prihaja, vam želimo veliko dobrega, Nevenka Kocijančič, izvršna urednica e-Novičk, in sodelavci ACS.

VSEBINA

Novoletno voščilo	2
Domače novičke	2–3
Izpeljali smo Letni posvet o izobraževanju odraslih (LPoIO) 2012	2
Projekti ESS	3–5
Ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja odraslih v letu 2012	3
Spopolnjevanje delujočih svetovalcev v središčih ISIO	4
Uspešno smo zaključili Temeljno usposabljanje za trajnosti razvoj	5
Usposabljanje prostovoljcev za delo v svetovalnih središčih ISIO	5
Teden vseživljenjskega učenja 2012	6
Imamo nove dobitnike Priznanj ACS za promocijo učenja in znanja 2012	6
Mednarodno sodelovanje	6–11
Mednarodna konferenca na Dunaju ob zaključku projekta QALLL	6
Vrnimo življenje v naše vasi – mednarodna delavnica v programu Grundtvig	7
Zaključno srečanje v projektu EuroPeerGuid na Portugalskem	8
Udeležili smo se 34. sestanka Stalne skupine za kazalnike in konference o sekundarnih analizah ...	9
Udeležili smo se konference Korak naprej v kasnejšem življenju	9
Obisk predstavnika Evropske komisije	10
Predstavniki Foruma o prihodnosti izobraževanja odraslih v Ljubljani	11
Evropsko leto 2012	12–13
Izšla je nova številka revije Priložnosti	12
Z našimi vsebinami smo kandidirali za nagrade Evropskega leta 2012	12
Slavnostna podelitev nagrad Evropskega leta 2012	13
Pomembne publikacije	13–15
Izšli sta dve novi publikaciji Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje	13
in še več drugih prispevkov	14–27

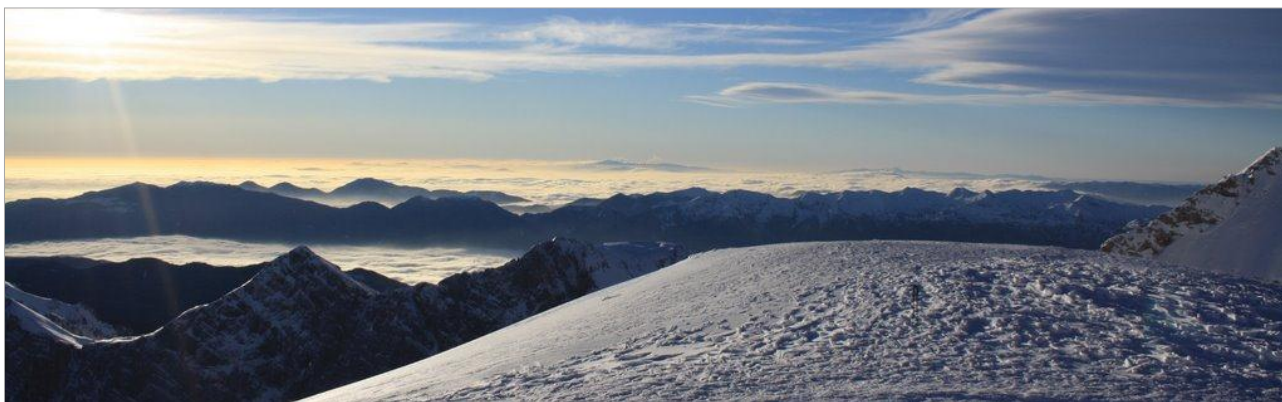
NOVOLETNO VOŠČILO

Spoštovani prijatelji!

Leto 2013 bo za nas nedvomno v marsičem prelomno – tudi zato, ker bo v znamenju združevanja javnih zavodov v Nacionalni inštitut Republike Slovenije za razvoj izobraževanja.

Naj bo leto, ki prihaja, tudi za vas izjemno v sprejemanju izzivov učenja, bogato v uresničevanju osebnih želja in radodarno z drobnimi radostmi, ki nam lepšajo vsakdan. Želim vam obilo sreče, zdravja in uspeha; naj razkošje in radost decembrskih dni ostajajo v vaših srcih vse leto, strpnost in ljubezen pa plemenitijo vsakdanje življenje in delo.

Mag. Andrej Sotošek, direktor ACS



(foto: Matjaž Šemrov)

DOMAČE NOVIČKE

Izpeljali smo Letni posvet o izobraževanju odraslih (LPoIO) 2012



Na letošnjem LPoIO se je 5. in 6. decembra v Hotelu Mons zbralo blizu 230 udeležencev. Namesto napovedanega ministra, *dr. Žige Turka*, ga je odprla državna sekretarka, *Mojca Škrinjar*. Poudarila je vlogo izobraževanja odraslih (IO) pri odpravljanju primanjkljajev različnih zmožnosti, na katere nas opozarja OECD.

V **plenarnem delu** sta bili obilo zanimanja deležni predstavitvi nič kaj spodbudne družbeno-ekonomske podobe Slovenije ter usmeritev pri razgovorih z EU za novo obdobje črpanja evropskih sredstev. Po načelu od splošnega k posebnemu je bila v nadaljevanju predstavljena *Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ReNPIO) 2012–2020*.

Najpomembnejši del posveta so bile **razprave v delovnih skupinah**:

- v prvi se je nabralo veliko koristnih predlogov za izboljšanje ReNPIO,
- v drugi so udeleženci razpravljali o stanju in izzivih različnih omrežjih v IO,
- v tretji pa so opozorili na preveč dolgotrajne in formalizirane postopke pri vrednotenju in priznavanju neformalno pridobljenega znanja, na potrebo po večji informiranosti, strokovnosti in jasni liniji odgovornosti ter po širjenju pozitivnih izkušenj iz priznavanja na področju formalnega izobraževanja.

Drugega dne, pred poročanjem predstavnikov delovnih skupin, so se udeleženci seznanili z vključenostjo Slovenije v evropsko politiko IO ter z najnovejšimi trendi na trgu dela in v aktivni politiki zaposlovanja, ki prinašajo številne strokovne izzive za IO in od slednjega terjajo vse večjo prožnost.

Vodja pristojnega sektorja na MIZKŠ, *Boštjan Rozman Zgonc*, je posvet zaokrožil z **odgovori na vnaprej postavljena vprašanja**. Sledila je zelo kakovostna **razprava**, ki je preskakovala s področja izobraževanja na področje dela in nazaj, kar je bil jasen odraz vse intenzivnejše povezanosti izzivov obeh sektorjev.



Posvet je bil prelomne narave, saj smo razpravljali o zadevah, ki bodo pomembno zaznamovale razvoj področja, obenem pa se večkrat dotaknili dejstva, da jih bomo uresničevali v razmerah, ki bodo zaradi predvidenega združenja javnih zavodov v 2013 precej drugačne. Konstruktivno in sodelovalno vzdušje nas je kljub temu navdalo z upanjem, da se naslednje leto ponovno sestanemo v podobni zasedbi, medtem pa po najboljših močeh in okrepljeni z razmisleki letošnjega srečanja izpolnjujemo naše poslanstvo.

Vabimo vas, da preberete še [Utrinke z letnega posveta o izobraževanju odraslih 2012](#), v katerih smo želeli zajeti celotno dogajanje. Gradiva in fotografije so objavljene na [spletni strani posveta](#).

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

PROJEKTI ESS

Ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja odraslih v letu 2012

Aktivnost [Ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja odraslih](#), ki jo na ACS izvajamo kot del projekta [Razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja od 2011 do 2014](#), je v polnem teku.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT



V letošnjem letu smo pripravili dva programa za usposabljanje: *Temeljno usposabljanje svetovalcev za vrednotenje* in *Usposabljanje informatorjev v postopkih vrednotenja*. Z usposabljanji bomo pričeli takoj, ko

bo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport zaključen izbor izvajalcev (predvidoma še v decembru 2012), ki poteka na podlagi *Javnega razpisa za sofinanciranje uvajanja modela ugotavljanja in vrednotenja neformalno pridobljenega znanja v izobraževanju odraslih od 2012 do 2014*.



Zaključujemo z razvojem spletnega portala *Vrednotenje in priznavanje neformalnega znanja (VPNZ)*, ki ga vidimo kot informativno in podporno točko, kjer bodo zbrane vse aktualne informacije s področja. Za promocijo slednjega smo oblikovali

informativno zgibanko, ki jo namenjamo kandidatom za postopke vrednotenja in priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja.

V letu 2012 smo nadaljevali z razvojem orodij za vrednotenje in razvijanje ključnih kompetenc, pri čemer sledimo potrebam strokovnih delavcev na tem področju. Pripravili smo *Vprašalnik za merjenje kompetence učenje učenja v elektronski obliki* (strokovna vodila smo pripravili že v letu 2011), strokovni priročnik in *Vprašalnik za merjenje kompetence načrtovanje kariere*.

Z dejavnostmi nadaljujemo v letu 2013, ki prinaša nove strokovne izzive, predvsem pa se veselimo srečanja in sodelovanja z izbranimi izvajalci.

Urška Pavlič (urska.pavlic@acs.si) in mag. Tanja Vilič Klenovšek (tanja.vilic.klenovsek@acs.si), ACS

Spopolnjevanje delujočih svetovalcev v središčih ISIO

18. oktobra 2012 smo na ACS v okviru naloge *Spopolnjevanje delujočih svetovalcev v središčih ISIO v letu 2012* izvedli 3. delavnico z naslovom *Ugotavljanje in vrednotenje kompetence učenje učenja pri svetovalcih in odraslih udeležencih izobraževanja – nadaljevanje*.

Udeleženci so skupaj z dr. Tatjano Ažman nadaljevali s pripravo lastnega portfolija o kompetenci učenje učenja, ovrednotili in izmenjali so izkušnje pri uporabi vprašalnika za merjenje in razvijanje te kompetence za svetovance, preskusili so vprašalnik za samovrednotenje kompetence učenje učenja pri svetovalcih ter pričeli s pripravo načrta razvoja svetovalčeve kompetence učenje učenja.



Naloga sodi v aktivnost *Usposabljanje in spopolnjevanje za svetovalno delo v izobraževanju odraslih*, ki jo izvajamo v okviru projekta ESS *Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2011 do 2014*.

Jerca Rupert (jerca.rupert@acs.si), ACS

Uspešno smo zaključili Temeljno usposabljanje za trajnosti razvoj

S srečanjem 21. novembra 2012 smo izpeljali *Temeljno usposabljanje za trajnostni razvoj*, ki je bilo namenjeno celovitemu razumevanju razvoja, različnih virov in življenjskih stilov, posledično pa učinkovitemu odgovornemu ravnanju z naravnimi viri.



Udeleženci so 26. oktobra na **uvodnem srečanju** spoznali pojem in načela trajnostnega razvoja, v **terenskem delu** – dvodnevna delavnica je potekala 9. in 10. novembra v Solčavi – pa med drugim opazovali delovanje ekosistema in se posvetili primerom iz svojih okolij (na fotografiji). Kljub velikim razlikam med socialnimi okolji, iz katerih so prišli, in izraženimi potrebami so udeleženci ves čas usposabljanja zelo dejavno sodelovali. Na **zaključnem srečanju** so svoje primere predstavili in o njih bogato razpravljali.

Po zaključku je evalvacija usposabljanja pokazala, da so bili udeleženci z izpeljanim usposabljanjem izredno zadovoljni. Želijo si čimprejšnjega nadaljevanja oziroma nadgradnje vsebin. Predstavljeni primeri bodo skupaj z doslej zbranimi osnova, na podlagi katere bomo na ACS oblikovali kriterije za prihodnje bolj trajnostno ravnanje na ravni posameznika in lokalnega okolja.

Karmen Rajar (karmen.rajar@acs.si) in dr. Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

Usposabljanje prostovoljcev za delo v svetovalnih središčih ISIO

27. novembra 2012 smo na Andragoškem centru Slovenije izvedli prvo od treh delavnic z naslovom *Temeljna načela prostovoljstva in umestitev dela prostovoljca v delo svetovalnega središča za izobraževanje odraslih*.

Udeležencem, bodočim prostovoljkam in njihovim mentorjem, so sodelavke ACS v uvodnem delu predstavile andragoško svetovalno delo ter opisale organizacijo in potek dela v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih. V nadaljevanju je *Primož Jamšek*, sodelavec Slovenske filantropije, predstavil vlogo prostovoljstva v družbi, pravice in dolžnosti prostovoljcev ter etična načela tovrstnega dela.



Naloga *Razvoj koncepta in programa usposabljanja za sodelovanje prostovoljcev v delu ISIO središč* sodi v aktivnost [*Usposabljanje in spopolnjevanje za svetovalno delo v izobraževanju odraslih*](#), ki jo izvajamo v okviru projekta ESS [*Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2011 do 2014*](#).

Jerca Rupert (jerca.rupert@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2012

Imamo nove dobitnike Priznanj ACS za promocijo učenja in znanja 2012

[Komisija za podeljevanje priznanj ACS za promocijo učenja in znanja](#) je zasedala 27. novembra 2012 in izbrala novih pet dobitnikov za leto 2012. Tokrat prvič je morala zaradi varčevalnih ukrepov skleniti, da bo dobitnikov manj kot v preteklih letih.

V kategoriji posameznikov priznanji prejmeta **Lilijana Pahor** iz Ljubljane ter **Ljubica Fišer** iz Sodincev. Obe sta po začetnem samostojnem izobraževanju in vključenosti v mnoge izobraževalne programe začeli nuditi učno pomoč, svetovati, predvsem pa posvečati svoj čas drugim. V tem sta še posebno uspešni v zadnjih letih, ko njun prispevek opazijo predvsem udeleženci različnih programov, ki jih vodita.

V kategorij učečih se skupin priznanji prejmeta **Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana** ter skupina **Oblikovalka tekstilnih izdelkov z elementi tradicionalne tekstilne dediščine** iz Murske Sobote. V tretji kategoriji se jima pridružuje učeča se ustanova: **UPI – Ljudska univerza Žalec**, ki opravlja kakovostno delo v svoji regiji in izobraževanje ter priložnosti za učenje približuje najširšemu krogu ljudi.

Priznanja bodo dobitnikom podeljena na slavnostni otvoritvi Tedna vseživljenjskega učenja 2013 maja prihodnje leto. Takrat bomo tudi premierno predvajali video predstavitev njihovih zgodb.

Vsem dobitnikom iskreno čestitamo!

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS



MEDNARODNO SODELOVANJE

Mednarodna konferenca na Dunaju ob zaključku projekta QALLL



Na Dunaju je 5. in 6. novembra 2012 potekala tretja mednarodna konferenca tematske mreže *Zagotavljanje kakovosti v vseživljenjskem učenju* ([Quality Assurance in LifeLong Learning – QALLL](#)). Gre za projekt, sofinanciran v okviru programa *Vseživljenjsko učenje*, ki zadeva zagotavljanje kakovosti na področju vseživljenjskega učenja, in sicer s poudarkom na poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih. Tematsko mrežo QALLL koordinira avstrijska nacionalna agencija za vseživljenjsko učenje ([Nationalagentur Lebenslanges Lernen](#)).

Namen projekta je izboljšati kakovost in učinkovitost izobraževanja in usposabljanja s pomočjo identificiranih dobrih projektov (primerov dobrih praks), treh mednarodnih konferenc in pripravo priporočil.

V mreži 15 nacionalnih agencij sodeluje tudi CMEPIUS, slovenska nacionalna agencija za program *Vseživljenjsko učenje*.

Konference v Avstriji smo se udeležile tudi tri predstavnice ACS: dr. Tanja Možina, vodja projektov kakovosti, ter strokovni sodelavki na tem področju, Karmen Rajar in avtorica članka. Dejavno smo sodelovali že na prvi mednarodni konferenci QALLL, marca 2011 na Bledu, o čemer smo poročali v članku *Mednarodna konferenca Zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju in v izobraževanju odraslih* ([e-Novičke april 2011](#)).



Ključni cilji zaključne konference QALLL na Dunaju so bili:

- predstaviti rezultate omrežja QALLL,
- udeležencem omogočiti, da spoznajo projekte dobrih praks QALLL in rezultate tega projekta,
- razpravljati o priporočilih QALLL za realizacijo zagotavljanja kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih (10 priporočil),
- iskati ideje za uresničevanje priporočil,
- spodbuditi udeležence k uresničevanju in izboljšanju zagotavljanja kakovosti v okviru posameznikovega področja delovanja.

Več o poteku konference in rezultatih tematske mreže QALLL si lahko preberite v [daljšem članku](#).

Jasmina Orešnik Cunja (jasmina.oresnik.cunja@acs.si), ACS

Vrnimo življenje v naše vasi – mednarodna delavnica v programu Grundtvig

Novembra, natančneje od 9. do 15., je bila v Sneeku na severovzhodu Nizozemske, kjer živi narodna manjšina Frizijcev (Fryslân) s približno 650.000 prebivalci, mednarodna delavnica na temo oživljanja vasi oziroma podeželja (*Vital Villages – planning and development*).

Frizija je izrazito ravninska dežela z vodnimi kanali, ki so ponekod speljani celo nad avtocestami, saj mora biti vodni tok strogo nadzorovan. Najnižji del pokrajine leži namreč okrog 40 m pod morsko gladino. Za to, pretežno ruralno območje so značilna manjša podjetja, razvijajo storitvene dejavnosti, še posebej turizem, ohranjajo pa tradicionalne panoge (ribolov, živinorejo in poljedelstvo) na kmetijah in velikih farmah. Tradicionalne strategije preživetja zahtevajo mnoga tradicionalna znanja, ki bi se brez medgeneracijskega učenja izgubila. Podobno je tudi v državah, iz katerih smo prišli udeleženci delavnice, zato je izmenjava izkušenj vse obogatila in spodbudila za nadaljnje delo.

Udeleženci iz 11 evropskih držav smo skušali odgovoriti na vprašanje, kako – kljub staranju prebivalstva – preprečiti staranje in umiranje vasi. Izmenjali smo izkušnje in odkrili veliko skupnega, čeprav smo prišli iz močno različnih okolij – od Turčije, prek Madžarske, Slovenije, Italije, Estonije, Litve in Latvije, pa tja do Finske, Švedske, Anglije in seveda Frizije. Skupaj smo mentalno eksperimentirali ob misli na njihove in naše vasi, ki potrebujejo nove projekte za novo upanje, novo življenje, temelječe na medgeneracijskem

povezovanju in učenju (vzajemnem predajanju znanj), prostovoljstvu, razvojnih vizijah in oprijemljivih strategijah za doseganje zastavljenih ciljev.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Zaključno srečanje v projektu EuroPeerGuid na Portugalskem

Andragoški center Slovenije je v letu 2012 skupaj z vodji in svetovalci iz treh svetovalnih središč ISIO (Ljubljana, Murska Sobota in Žalec) sodeloval v mednarodnem projektu [EuroPeerGuid](#) pri pripravi, izpeljavi in ovrednotenju kolegičnih presoj kakovosti v različnih organizacijah na Finskem, Portugalskem in v Sloveniji. O poteku projekta smo vas v e-Novičkah sproti obveščali.

Novembra je bilo na Portugalskem zaključno srečanje vseh partnerjev projekta in zaključna konferenca, ki so se je udeležile tudi predstavnice ACS in predstavniki vseh treh svetovalnih središč ISIO, ki so v projektu sodelovali. 12. novembra je bilo zaključno srečanje partnerjev, 13. novembra zaključna konferenca, kjer so bili predstavljeni rezultati projekta (oboje je bilo v Lizboni), 14. novembra pa so udeleženci obiskali mesto Evora, kjer so svetovalci izmenjali primere dobrih praks.



Vsi vključeni smo imeli s projektom pozitivno izkušnjo, ki je veliko prispevala k profesionalnemu razvoju in osebni rasti sodelujočih. Metoda kolegične presoje je bila uspešno prenesena na področje svetovanja v izobraževanju odraslih, razvite so bile nove poti izpeljave presoje in nova orodja. Priporočila, temelječa na dobrih praksah iz kolegičnih presoj, so bila upoštevana pri dopolnitvi evropskega postopka kolegičnega presojanja in posodobitvi priročnika o kolegičnem presojanju v svetovanju v izobraževanju odraslih.

Vabimo vas, da preberete tudi [daljši članek](#), v katerem natančneje predstavljamo projekt in opravljene dejavnosti ter povzemamo zaključke konference v Lizboni.

Alenka Jurič Rajh (alenka.juric.rajh@acs.si), ACS

Udeležili smo se 34. sestanka Stalne skupine za kazalnike in konference o sekundarnih analizah mednarodnih raziskav

V okviru ciprskega predsedovanja Svetu EU je bil 14. novembra v Limassolu na Cipru izpeljan 34. sestanek Stalne skupine za kazalnike in ciljne vrednosti v izobraževanju in usposabljanju pri Evropski komisiji (SGIB). V prvem delu strokovnega srečanja smo največ pozornosti namenili *Monitorju izobraževanja in usposabljanja* (*Education and Training Monitor 2012*, podrobneje je predstavljen na str. 17), pri nastajanju katerega smo sodelovali (glej kasnejši članek), ter drugim dokumentom, ki spremljajo izid Sporočila Komisije – *Ponovni razmislek o izobraževanju* (glej tudi str. 16–17). V drugem delu so bile predstavitve in razprave namenjene prilagajanju metodologije JAF (Joint Assessment Framework / Skupni okvir vrednotenja), ki smo jo prevzeli s področja zaposlovanja in bo osvetljevala že uveljavljene kazalnike (med njimi tudi udeležbo odraslih v vseživljenjskem učenju) z vidika različnih ciljnih skupin ter dodatnih, kontekstualnih kazalnikov. Svoje programe dejavnosti v naslednjih mesecih so predstavili Eurydice, CRELL in Cedefop, Eurostat pa je napovedal, da bo podatkovni vir za vključenost odraslih (25–64 let) v formalno in neformalno izobraževanje in učenje postala *Raziskava o izobraževanju odraslih*, ki bo izpeljana vsaka 3 leta.



Sestanku SGIB je sledila konferenca o sekundarnih analizah mednarodnih raziskav, ki merijo dosežene kompetence osnovno- in srednješolcev (TIMMS, PIRLS, PISA), jezikovne (ESLC) ter državljanske kompetence mladih (ICCS), naslednje leto pa se jim bodo pridružile še kompetence odraslih (PIAAC). Na dvodnevnem dogodku se je zbralo okrog 180 udeležencev iz več kot 30 držav.

Program, predstavitve in druge informacije o konferenci so objavljene na spletni strani <http://improving-skills.teamwork.fr>, podrobnosti o konferenci pa so opisane v [daljšem članku](#).

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Udeležili smo se konference Korak naprej v kasnejšem življenju

Evropska komisija je med 19. in 21. novembrom organizirala konferenco *Korak naprej v kasnejšem življenju: Učenje za dejavno staranje in medgeneracijsko solidarnost* (*One step up in later life: Learning for active ageing and intergenerational solidarity*) z namenom, da združi dva procesa:

- uresničevanje prenovljenega *Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO)*,
- prizadevanja za zagotavljanje dejavnega staranja in medgeneracijske solidarnosti s pomočjo vseživljenjskega učenja.

Na dogodku se je zbralo okrog 200 predstavnikov različnih deležnikov iz držav članic EU in drugih držav, tudi z Japonske in iz Hong Konga. O aktualnih dogodkih v izobraževanju so nas seznanili visoki predstavniki Evropske komisije: komisarka *Androulla Vassiliou*, namestnik generalnega direktorja DG EAC, *Xavier*

Prats-Monne, direktor Direktorata Vseživljenjsko učenje: politike in programi, Antonio Silva Mendes, ter član kabineta za področje zaposlovanja, socialnih zadev in inkluzije, Gyula Hegyi.



V dveh panelnih razpravah in plenarnih predstavitev so se izmenjevali predstavniki in politiki bodisi s področja izobraževanja odraslih bodisi s področja dela in socialnih zadev, kamor primarno sodi problematika dejavnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Predstavniki različnih ustanov so v spremljajočem programu predstavili 14 uspešnih projektov, sofinanciranih iz programa *Grundtvig*, ki so zadevali problematiko dejavnega staranja in medgeneracijske solidarnosti.

Drugi konferenčni dan je bil v celoti namenjen delu v osmih skupinah, ki sta ga uglasila po dva do trije uvodni prispevki, ključna pa je bila razprava o ohranjanju zaposljivosti s pomočjo učenja, učenju za zdravo staranje in promocijo zdravja, (medgeneracijskem) učenju za dejavno udeležbo in prostovoljstvo, medgeneracijskem učenju na delovnem mestu, potrebah in motivaciji za učenje, medgeneracijskem učenju v izobraževanju in usposabljanju ter učenju v kasnejšem življenju za vključenost, blagostanje in življenjske prehode.

Ključna sporočila delovnih skupin so zbrana v konferenčnem memorandumu ([Conference Memorandum](#)).

Ob zaključku konference smo imeli nacionalni koordinatori še sestanek z direktorjem, *Antoniom Silvo Mendesom*, in predstavniki Enote za izobraževanje odraslih.

Podrobnejše poročilo objavljamo v [daljšem članku](#).

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Obisk predstavnika Evropske komisije

23. novembra se je na ACS mudil predstavnik Evropske komisije, *Klaus Körner*, ki je v Direktoratu za izobraževanje in kulturo pristojen za spremljanje in pospeševanje napredka Slovenije (pa tudi Nemčije, Avstrije in Hrvaške) pri uresničevanju programa [Izobraževanje in usposabljanje 2020](#).



Direktor ACS, mag. *Andrej Sotošek*, mu je predstavil dejavnosti našega centra pa tudi načrte o združevanju javnih zavodov v novi Nacionalni inštitut za razvoj izobraževanja. Avtorica članka sem kot članica Stalne skupine za kazalnike in ciljne vrednosti pri Evropski komisiji predstavila nekaj ključnih kazalnikov v izobraževanju odraslih, seznanila pa sem ga tudi z dejavnostmi, ki jih

bo ACS izpeljal kot nacionalni koordinator za uresničevanje prenovljenega [Evropskega programa za učenje odraslih](#).

Körner je omenil dramatične organizacijske spremembe, ki jih doživljata Evropska komisija in program Vseživljenjsko učenje. Omenil je, da se Slovenija kot majhna in relativno mlada država v času krize resda sooča s težkimi izzivi, vendar verjame v našo sposobnost, da bomo izkoristili potenciale in tudi z združevanjem in racionaliziranjem izboljšali našo situacijo. Pri tem se mu zdita ključnega pomena vzpostavitev deljene odgovornosti vseh deležnikov ter jasna in odprta medsebojna komunikacija.

Predstavnik Evropske komisije je med svojim tridnevnim obiskom v naši državi obiskal tudi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Ministrstvo za finance, Center za poklicno izobraževanje, Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja in še nekatere druge ustanove. Napovedal je večsektorsko misijo Evropske komisije v začetku naslednjega leta in izrazil upanje, da se bo lahko srečal z vodstvom novega inštituta pa tudi s predstavniki javnih zavodov, saj je tak sestanek priložnost za gradnjo spodbudnega in sodelovalnega odnosa deležnikov.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Predstavniki Foruma o prihodnosti izobraževanja odraslih v Ljubljani



Na Andragoškem centru se je 6. in 7. decembra sestal ožji odbor *Foruma o prihodnosti izobraževanja odraslih* za Srednjeevropske države. *Oswald Rogger* iz Italije, *Janos Toth* z Madžarske, *Jumbo Klercq* z Nizozemske ter avtorica članka smo – žal v odsotnosti našega sekretarja *Foruma*, *Stefana Vatera* iz Avstrijske zveze ljudskih univerz – pregledali dozdanjsnje dejavnosti za izpeljavo *Foruma* v letu 2013. Mednarodna konferenca bo tokrat izpeljana od **3. do 5. julija** v Innsbrucku. Zadevala bo vplive družbeno-ekonomske krize ter vlogo pobud v izobraževanju odraslih za njeno preseganje. Na sestanku smo sklenili, da naj konferenca nagovori zadovoljevanje potreb na trgu delovne sile v najširšem smislu ter razvoj

novih temeljnih zmožnosti, obenem pa položi temelje za *Forum* v letu 2014 v Bolzanu na Tirolskem. Njegova osrednja tema bo namreč profesionalizacija izobraževalcev odraslih, kar je ena ključnih prednosti evropske politike v naslednjih letih. Širšemu odboru smo v naših zaključkih predlagali nekaj plenarnih govorcev za obe izpeljavi *Foruma*. Ob tem sem ponudila, da Slovenija za oba *Foruma* prispeva po en primer iz naše prakse.

V nadaljevanju smo obravnavali osnutek prijave na program *Vseživljenjsko učenje*, saj želimo pridobiti denarno podporo za naše delovanje. Tudi v tem primeru je prednostno področje profesionalizacija. V zaključkih smo se zavzeli za zmanjšanje kotizacije in če bo naša pobuda sprejeta, bo udeležba na omenjenih *Forumih* tako lokacijsko kot finančno sprejemljiva za širši krog slovenskih udeležencev.

Tekoče informacije o *Forumu* za leto 2013 lahko spremljate na spletni strani <http://www.vhs.or.at/466/>.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Izšla je nova številka revije Priložnosti

Leto 2012 so zaznamovali projekti, pobude in dejavnosti, posvečene dejavnemu staranju in solidarnosti med generacijami. Tako na evropski kot na nacionalni in regionalni ravni so se in se še bodo odvijali dogodki in projekti, ki bodo prepletli generacije, jim dali čas in prostor za medsebojno druženje, razumevanje, spoštovanje in učenje.

12. številka revije Priložnost, ki jo izdaja Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), je v celoti posvečena Evropskemu letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Vabimo vas, da jo preberete.



Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Z našimi vsebinami smo kandidirali za nagrade Evropskega leta 2012



Konec poletja smo se na ACS odločili, da sodelujemo na razpisu za nagrade Evropskega leta aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami 2012. Nagrade so bile razpisane v sedmih kategorijah, in sicer: socialni podjetniki, delovna mesta za vse starosti, starosti prijazna okolja, generations@school, tekmovanje v življenjskih zgodbah ter pisno in audiovizualno novinarsko posredovanje.

Naše avdiovizualne vsebine, pripravljene v okviru projektov *Teden vseživljenjskega učenja – TVU* (<http://tvu.acs.si/priznanja/dobitniki>) in *Zgledi vlečejo* (http://tvu.acs.si/zgledi_vlecejo) so, po našem mnenju, popolnoma pristajale razpisu, zato smo jih prijavili v dve kategoriji: tekmovanje v življenjskih zgodbah in avdiovizualno novinarsko posredovanje.

Spletna stran tekmovanja v življenjskih zgodbah (<http://www.lifestory-historypin.com/sl/page/life-stories>) se začne z besedami: »Poznaš osebo, ki je naravnost osupljiva? Nekoga, ki je zanimiv, prijazen, koristen, pogumen, morda celo malce prismuknjen, osupljiv, nesebičen ali velikodušen in ki živi polno življenje.« Seveda poznam. Med dobitniki priznanj je takih cel kup. Ker pa smo bili omejeni na dejavno staranje, smo prijavili: Ano iz Slovenske Bistrice, Marijo in Darka iz Ljubljane, Natalijo iz Pirana, Janeza iz Begunj pri Cerknici, Jožeta iz Grosuplja in Marjana iz Murske Sobote. Njihove video zgodbe smo prerediti v foto-strip, ki na kratko pripoveduje njihove uspešne življenjske zgodbe.

V kategoriji nagrade za poročanje o staranju in odnosih med generacijami (nagrade novinarjem) – smo prijavili dva izdelka: [portret Marije Metlika](#) in publikacijo [V tretjem gre rado – Učenje in ustvarjalnost v tretjem življenjskem obdobju](#), ki je nastala v koprodukciji z RTV Slovenija.

Slavnostna podelitev nagrad je bila 13. novembra 2012 pri Evropski komisiji v Bruslju. V množici prijavljenih projektov izbor gotovo ni bil lahek, žal pa naših izdelkov ni bilo med njimi.

Darijan Novak (darijan.novak@acs.si), ACS

Slavnostna podelitev nagrad Evropskega leta 2012

V Bruslju so podelili nagrade *Evropskega leta aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami*. Na slovesnosti so opozorili na zanosne ljudi in navdihujoče pobude, ki znatno prispevajo k dejavnemu staranju in solidarnosti med generacijami.

Dobitnike nagrad (fotografija s podelitve) je oznanil evropski komisar za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, *László Andor*, med govorce pa je bil tudi *Marjan Sedmak*, predsednik evropskega združenja upokojenskih organizacij (AGE Platform Europe).



Nagrade so bile podeljene v sedmih kategorijah, ki smo jih omenili že v zgornjem članku. Na razpis nagradnega natečaja je prispelo več kot 1.300 zanimivih in raznolikih prijav iz vse Evrope. Po opravljenem predizboru na nacionalni ravni je žirija EU, ki so jo sestavljali predstavniki ustanov EU in ključnih zainteresiranih organizacij, izbrala evropskega zmagovalca v vsaki kategoriji.

Več o evropskih zmagovalcih (v angleščini in v njihovih nacionalnih jezikih) najdete [tukaj](#).

Povzela: Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

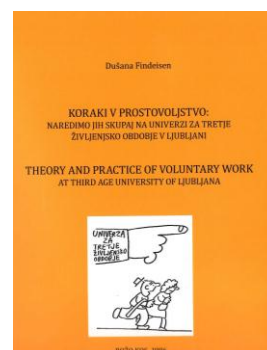
POMEMBNE PUBLIKACIJE

Izšli sta dve novi publikaciji Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje

[*Posebnosti izobraževanja starejših*](#) je e-publikacija, ki združuje prispevke petih avtorjev, izkušenih v teoriji in praksi s področja starejših odraslih: *Ane Krajnc*, *Dušane Findeisen*, *Nives Ličen*, *Milene Grmek* in *Jurija Kunaverja*. Zapisi v monografiji razkrivajo, da je izobraževanje starejših podobno, hkrati pa zelo različno od izobraževanja odraslih, saj velikokrat traja le dan ali dva. Odkriva se posebna narava izobraževanja starejših odraslih, ki ima osebno in družbeno razsežnost, saj le-to nastane iz družbenih razlogov, nemalokrat postane tudi način življenja. Vsa dodatna strokovna razmišljanja o motivaciji in sposobnostih starejših odraslih za učenje in dejavno nadaljevanje življenja, o evalvaciji ter o vlogi predavatelja in učenca v poznejših letih življenja vabijo bralce, da na podlagi teh strokovnih in življenjskih izkušenj vsakega posameznika odkrivajo dodatne posebnosti izobraževanja starejših.



Koraki v prostovoljstvo: naredimo jih skupaj na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je monografija avtorice dr. Dušane Findeisen. Izšla je s podporo Mestne občine Ljubljana. V njem avtorica preučuje vlogo organiziranega prostovoljnega dela in delovanja prostovoljskih organizacij, predvsem pa se posveča starejšim odraslim in njihovemu prostovoljskemu delovanju. Obravnava razloge za njihovo vključevanje in tudi odgovore na vprašanja, zakaj iz prostovoljstva izstopijo oziroma se vanj sploh nočejo vključiti. Poseben poudarek namenja njihovemu življenjskemu krogu pri sprejemanju tovrstnih odločitev.



Vir: Novice U3 – 11 2012

Povzela: Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Delo in staranje

Odnos do staranja prebivalstva se v Evropi počasi, a vztrajno spreminja. Prva poročila so ga opisovala kot časovno demografsko bombo, ki gospodarstvu in družbi prinaša negativne posledice. V zadnjem času pa na te spremembe vse bolj gledamo kot na priložnost in celo kot gonilno silo prihodnje rasti ('srebrno gospodarstvo').

Cedefopova publikacija ([Working and ageing](#)) s podnaslovom *Prednosti vlaganja v starajočo se delovno silo* obeležuje Evropsko leto aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami. Prinaša spoznanja, ki temeljijo na najnovejših raziskavah in najboljših praksah v Evropi, ponuja pa tudi pogled na dogajanja v Kanadi in ZDA. Primeri opozarjajo na koristi vlaganja v učenje starajoče se delovne sile za vse vpletene: posameznike in podjetja.



Vir: spletna stran Cedefopa, [19. november 2012](#)

Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Učenje in inovativnost v podjetjih

Kakšne so povezave med organizacijo dela, učenjem na delovnem mestu, usposabljanjem in inovativnostjo? Kako lahko postanejo naša delovna mesta dobro okolje za učenje in inovativnost? Ali evropska podjetja uporabljajo politike ali javne programe, ki združujejo inovativnost in razvoj znanja in spretnosti? Če je tako, kako ti programi delujejo? To je nekaj vprašanj, na katera odgovarja Cedefopova 27. publikacija v zbirki Raziskovalna poročila (Research paper).

Poročilo ([Learning and innovation in enterprises](#)), ki zajema podatke držav Evropske unije in Norveške, se osredotoča na inovativnost in učenje v podjetjih ter preučuje



vlogo izobraževanja in usposabljanja v delovnem okolju z vidika vpliva na večjo inovativnost podjetja.

Vir: novica Cedefop, [28. november 2012](#)

Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

IZ DRUGIH VIROV

Evropska enciklopedija nacionalnih izobraževalnih sistemov

Eurydpedia je spletna enciklopedija evropskega informacijskega omrežja [Eurydice](#). Ponuja najnatančnejši in najbolj obsežen vir informacij o 38 evropskih izobraževalnih sistemih. Omogoča pregledovanje:

- izobraževalnih sistemov po posameznih državah ter primerjave med njimi,
- po različnih temah, med katerimi so zajete tudi aktualne informacije o nacionalnem dogajanju v zvezi z udeležanjem strategije *Evropa 2020*, strateškega okvira *Izobraževanje in usposabljanje 2020* in o reformah in političnih pobudah na ravni države.



Vse informacije so na voljo v angleškem jeziku, nekatere pa tudi v jeziku države. V slovenščini je med drugim predstavljen [sistem vzgoje in izobraževanja v Sloveniji](#) (tudi [izobraževanje in usposabljanje odraslih](#)).

Vabimo vas, da obiščete [spletno stran Eurydice](#).

Povzela: Erika Brenk (erika.brenk@acs.si), ACS

Ogrodja kvalifikacij v Evropi – instrument preglednosti in sprememb

Cedefop je izdal kratko sporočilo ([Qualifications frameworks in Europe](#)) o nacionalnih ogrodjih kvalifikacij (NOK), ki so ključnega pomena za doseganje evropskih ciljev. Hkrati postajajo pomembna tudi pri doseganju nacionalnih ciljev. Kvalifikacije so pomembne pri iskanju zaposlitve in ključne za razvoj kariere. Zaradi razvoja NOK po vsej Evropi se področje klasificiranja in razvrščanja kvalifikacij hitro spreminja.

Sporočilo predstavlja trenutno stanje razvoja NOK, prikazuje modele, ki se uveljavljajo v posameznih državah, opozarja na pomisleke o njihovi učinkovitosti ter predstavlja izzive, s katerimi se bo potrebno še soočiti. Nekateri države razvijajo NOK od leta 2005, cilj pa je, da jih v letu 2013 vzpostavijo vse evropske države.



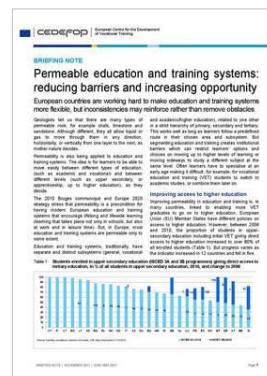
Vir: spletna stran Cedefop, [21. oktober 2012](#)

Povzela: Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Prehodnost sistemov izobraževanja in usposabljanja

V kratkem sporočilu z naslovom [Permeable education and training systems](#) Cedefop predstavlja potrebo po odpravljanju ovir in povečevanju priložnosti, da bi sistemi izobraževanja in usposabljanja nudili večjo prehodnost med posameznimi stopnjami ter upoštevali pridobljene izkušnje in znanja na različni področjih (v šoli, na delovnem mestu ali v prostem času).

V nekaterih državah je prehodnost možna le do neke mere, zato avtorji sporočila navajajo, kaj bi bilo potrebno izboljšati in upoštevati. Opozarjajo, da se evropske države sicer trudijo, da bi bili sistemi izobraževanja in usposabljanja bolj prilagodljivi, vendar so neskladja še velika.



Vir: spletna stran Cedefop, [22. oktober 2012](#)

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Evropska komisija je objavila paket dokumentov za področje izobraževanja

20. novembra je Evropska komisija objavila paket pomembnih dokumentov, ki so rezultat širokega konsenza o vlogi izobraževanja pri uresničevanju strategij *Evropa 2020* ter [Izobraževanje in usposabljanje 2020](#).

Skupaj s Sporočilom Komisije, ki nosi naslov [Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes](#) (*Ponovni razmislek o izobraževanju: naložbe v spretnosti za boljše socialno-ekonomske rezultate*), je izšlo še sedem dopolnilnih dokumentov, razvitih z odprto metodo koordinacije:

- [Education and Training Monitor 2012](#) (*Monitor izobraževanja in usposabljanja 2012*),
- [Rethinking Education - Country analysis](#) (*Razmislek o izobraževanju – analiza držav*),
- [Language competences for employability, mobility and growth](#) (*Jezikovne zmožnosti za zaposljivost, mobilnost in rast*),
- [Partnerships and flexible pathways for life long skills development](#) (*Partnerstva in prožne poti za vseživljenjski razvoj veščin*),
- [Assessment of Key Competences in Initial Education and Training](#) (*Vrednotenje ključnih zmožnosti v začetnem izobraževanju in usposabljanju*),
- [Vocational Education and Training for better skills, growth and jobs](#) (*Poklicno izobraževanje in usposabljanje za boljše veščine, večjo rast in zaposlitve*),



- [Supporting the teaching professions for better learning outcomes](#) (Podpora učiteljem za boljše učinke učenja).

Namen Komisije je na ta način usmeriti pozornost (ob tem pa intenzivno angažirati države članice) na tri področja:

- pridobivanje zmožnosti (zlasti temeljnih in prečnih), potrebnih za hiter in kakovosten odziv na potrebe trga dela,
- spodbujanje odprtih in prožnih oblik učenja, vrednotenja in priznavanja pridobljenih znanj ter učinkovitega usposabljanja učiteljev,
- pospeševanje učinkovitih vlaganj v izobraževanje ter partnerstev med javnimi in zasebnimi sektorji.

Povzela: mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Monitor izobraževanja in usposabljanja 2012



Evropska komisija je za spremljanje uresničevanja *Lizbonske strategije* oziroma programa *Izobraževanje in usposabljanje 2010* (potem pa 2020) v obdobju od leta 2006 pa do 2010/2011 izdajala letna [Poročila o napredku](#). V obsežni publikaciji je predstavljala kazalnike in ciljne vrednosti za izbrana prednostna področja sistema izobraževanja in usposabljanja, med njimi jih nekaj zadeva tudi področje izobraževanja odraslih, npr. udeležba odraslih, starih 24 do 65 let, v vseživljenjskem učenju. Vsakokratni izid

Poročila je v nekaterih državah dvigoval prah zaradi slabših rezultatov od evropskega povprečja ali v primerjavi z drugimi državami članicam, ponekod pa je ostajal relativno neopažen.

Z letošnjim letom je Komisija prešla na nov, krajši in bolj jedrnat format. Publikacijo je preimenovala v *Monitor izobraževanja in usposabljanja* ([Education and Training Monitor 2012](#)). Tokratna izdaja je sestavni del paketa dokumentov pod krovnim naslovom – [Ponovni razmislek o izobraževanju: naložbe v spretnosti za boljše socialno-ekonomske rezultate](#). Četudi se Monitor navezuje na štiri prednostna področja zgoraj omenjene strategije ter na repertoar sedmih ciljnih vrednosti, od katerih sta dve strukturne, krovne narave, ter 12 temeljnih kazalnikov, nadgrajuje te vsebine s prečnimi povezavami in jih dopolnjuje s kakovostnimi vidiki in dodatnimi podatkovnimi viri.

Ključna spoznanja, ki jih monitor prinaša, so tale:

- Izobraževanje je del reševanja posledic krize, vendar le, če so vlaganja vanj učinkovita.
- Nujno je treba pospešiti ukrepe za preprečevanje pojava mladih, ki zgodaj opuščajo šolanje.
- Pospeševanje vključevanja v terciarno izobraževanje mora biti bolj ciljno naravnano.
- Izboljševanje predšolske vzgoje mora ostati prednostno področje.
- Treba se je lotiti odpravljanja razlik med doseženimi ravni temeljnih spretnosti.
- Treba je opredeliti ciljno vrednost za učenje tujih jezikov, saj gre za eno najpomembnejših zmožnosti.
- Digitalni razkorak je treba premostiti z vpeljevanjem IKT in odprtih izobraževalnih virov.
- Izobraževanje za podjetništvo naj bo ena od ključnih prednosti.

- Učna mobilnost mladih v Evropi narašča.
- Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju stagnira, zato se je treba nujno odzvati s pospeševalnimi ukrepi.
- Povečati je treba prizadevanja za doseganje ciljne vrednosti o zaposljivosti do leta 2020.

Andragoški center je iz Poročil o napredku redno pripravljaj prispevke za objavo v [InfO-mozaiku](#) in podobno bomo postopali tudi v prihodnje. Do konca leta 2012 se torej lahko na tej spletni strani nadejate prispevkov, ki bodo temeljili na vsebinah Monitorja izobraževanja in usposabljanja 2012.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Nova številka znanstvene e-revije Mednarodno inovativno poslovanje

DOBA Fakulteta že štiri leta izdaja strokovno znanstveno e-revijo [Mednarodno inovativno poslovanje](#), v kateri objavljajo kakovostna izvirna mnenja, izkušnje in izsledke domačih in tujih avtorjev – teoretikov in strokovnjakov iz prakse. Branje revije ponuja različne poglede na izzive sodobne družbe, v kateri se vedno bolj poudarja inovativnost in ustvarjalnost posameznika, oziroma skupin, ki delujejo v multikulturnem evropskem ter širšem mednarodnem okolju.



Revija je namenjena gospodarstvenikom, pedagoškemu kadru, širši strokovni javnosti s področja poslovnih in družboslovnih ved, raziskovalcem, študentom in izobražencem, ki pri svojem delu potrebujejo aktualne informacije in inovativne ideje s področja mednarodnega poslovanja, upravljanja, organizacije, trženja, poslovne administracije ter sodobnih oblik poslovnega izobraževanja.

Vabimo k branju [najnovejše številke](#).

Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Novosti pri oblikovanju novega programa financiranja Evropske komisije

Komisija Evropskega parlamenta za kulturo in izobraževanje (CULT) je 27. novembra glasovala o predlogu novega programa financiranja na evropski ravni, znanega pod imenom *Erasmus za vse*, katerega temeljno različico je v času glasovanja spremljalo skoraj tisoč dopolnil in popravkov. Mnoge je prispevala njihova nemška članica, *Doris Pack*, o čemer smo poročali že v [oktobrski številki e-Novičk](#). Vse kaže, da so prizadevanja Evropskega združenja za izobraževanje odraslih (European Association for the Education of

Adults – [EAEA](#)) in njenih članic (dejavno vlogo pri tem je imel tudi ACS), obrodila sadove, saj smo člane parlamenta uspeli prepričati, da potrebujemo povečan proračun (glasovali so za najmanj 6 % celotnega proračuna, v osnutku le 2 %). Prav tako je komisija zagovarjala ohranitev imen podprogramov, tako da bo ime *Grundtvig* še naprej označevalo podprogram za izobraževanje odraslih. Zavzeli so se tudi za preimenovanje novega programa, ki bo pokrival področja 'izobraževanje, usposabljanje, mladina in šport', iz *Erasmus za vse v YES Europe*.

Besedilo, ki ga je sprejela parlamentarna komisija, bo v razpravi in na glasovanju naslednje leto, ko bo parlament stopil v dialog s Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo, zato da bodo opredelili končno pravno rešitev. Novi program bo stopil v veljavo v začetku leta 2014, ko bo nadomestil dozdajšnji program *Vseživljenjsko učenje* (2007–2013).

Ob tem želimo opozoriti, da bo v prihodnje nekoliko zmanjšan poudarek na učečih se, saj bo program namenjen predvsem izboljševanju pedagoških pristopov in upravljanja organizacij za izobraževanje odraslih s poudarkom na prožnih učnih poteh, pismenosti, dejavnemu staranju, večji mobilnosti izobraževalcev odraslih, intenzivnejšemu sodelovanju med izvajalci IO ter delu z ranljivimi ciljnim skupinami.

Več na spletni strani EAEA ([28. november 2012](#)).

Povzela: mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Izšla je deseta številka revije ECVET

Najnovejša številka revije ECVET ([ECVET magazine No 10 2012](#)) je delno posvečena kakovosti. Po uvodnem razmišljanju, ki ga je napisal *Antonio Silva Mendes*, direktorja Direktorata Vseživljenjsko učenje: politike in programi pri GD za izobraževanje in kulturo, so objavljeni članki, ki prinašajo:

- razmišljanje o zagotavljanju kakovosti v mobilnosti ECVET,
- zapis o spodbujanju kulture zagotavljanja kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju,
- rezultate pilotnih projektov: Zagotavljanje kakovosti in ECVET,
- pregled skupnih dejavnosti med ECVET – EQAVET – EQF in visokim šolstvom,
- koledar dejavnosti ECVET 2012,
- poročilo o letnem forumu ECVET,
- razmišljanje o sektorskem pristopu: ECVET v ladjedelniški industriji,
- zapis o uvajanju madžarske skupine strokovnjakov ECVET,
- prikaz primera CREDCHEM.



Vir: novica Cedefop, [29. november 2012](#)

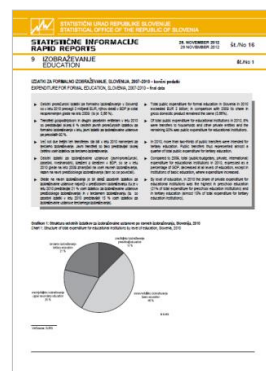
Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Objavljeni končni izdatki za formalno izobraževanje v Sloveniji za obdobje 2007–2010

Statistični urad RS (SURS) je v publikaciji *Statistične informacije* predstavil končne podatke o izdatkih za formalno izobraževanje od leta 2007 do 2010.

Celotni proračunski izdatki za formalno izobraževanje so v letu 2010 presegli 2 milijardi EUR, njihov delež v BDP je ostal nespremenjen glede na leto 2009 (to je 5,66 %).

Izdatki za izobraževalne ustanove so v letu 2010 predstavljali 92 % celotnih proračunskih izdatkov za formalno izobraževanje, transferji gospodinjstvom in drugim zasebnim entitetam pa skoraj 8 %.



Celotni izdatki za izobraževalne ustanove so se v letu 2010 zmanjšali na vseh ravneh izobraževanja, razen na ravni predšolskega izobraževanja.

Celotno novico najdete na spletni strani SURS ([29. november 2012](http://www.surs.si)).

Povzela: Erika Brenk (erika.brenk@acs.si), ACS

Nov projekt Evropsko spričevalo medgeneracijskega učenja



Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani se je vključila v dvoletni projekt *Evropsko spričevalo medgeneracijskega učenja* (European Certificate of Intergenerational Learning – ECIL), ki ga financira Evropska komisija s programom *Vseživljenjsko učenje*. Koordinator projekta je [Beth Johnson Foundation](http://www.bethjohnsonfoundation.org) iz Združenega kraljestva, sodelujejo pa še partnerji iz Bolgarije, Slovenije, Španije in Švedske. Koordinatorji projekta so od 27. do 29. oktobra gostili prvo srečanje partnerjev (na fotografiji).

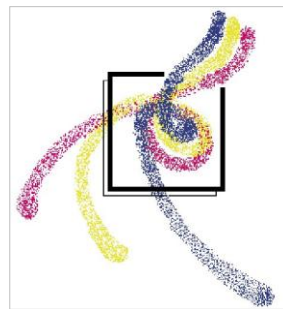
Gre za projekt, ki je zrasel iz prostovoljnega dela in medsebojnega spoznavanja v času nastajanja in razvoja mreže medgeneracijskega učenja EMIL, o čemer smo pisali v [junjski številki](#) e-Novičk leta 2010 (glej članek [O medgeneracijskem učenju in sodelovanju Društva študentov andragogike in pedagogike in Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje ter Mestne knjižnice Ljubljana](#)). Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje bo v novem projektu preoblikovala učbenik za medgeneracijsko usposabljanje. Preizkusila ga bo v pilotni izvedbi v Sloveniji, organizirala konferenco na to temo in hkrati razvila program usposabljanja v javno priznani program. Z njim bo možno poseči v odnose v podjetjih, razviti visokošolske izobraževalne module in ustvariti nova delovna mesta za mlade andragoge.

Vir: Novice U3 – 12 2012

Povzela: Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Posvet Starejši v družbi znanja

Univerza za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) je 28. novembra v Ljubljani izpeljala posvet z naslovom *Starejši v družbi znanja – Izobraževanje starejših kot pomemben del vseživljenjskega izobraževanja* ([program](#)).



Na strokovnem posvetu nacionalnih združenj na področju izobraževanja odraslih in starejših so njihovi predstavniki predstavili svoje dosedanje izkušnje, poglede in možnosti za nadaljnji razvoj izobraževanja starejših v svojih organizacijah:

- predstavnica Zveze društev upokojencev Slovenije, *Lada Zei*, je predstavila projekt LARA (učbenik v podporo izobraževanju starejših) in druge oblike izobraževanja za starejše,
- [Patricija Pavlič](#) in *mag. Igor Kotnik* (Zveza ljudskih univerz Slovenije) sta prikazala prizadevanja ljudskih univerz za povezovanje z okoljem in izobraževanje ranljivih skupin,
- predstavnica Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, *Emma Perme*, je spregovorila o razvoju podpore izobraževanja starejših in ranljivih skupin ter o medgeneracijskem povezovanju,
- *dr. Ana Krajnc*, *Alijana Šantej* in *dr. Dušana Findeisen* pa so dale poudarek konceptu in vsebinam dela na UTŽO.

Vsi prispevki govorcev so nagovarjali navzoče s spoznanjem, da starejši niso homogena skupina. Imajo različen življenjski slog, njihove izobraževalne potrebe pa so raznolike. Udeleženci posveta so se strinjali, da te potrebe zadovoljujejo različni nosilci izobraževanja starejših (Andragoški center Slovenije, univerze za tretje življenjsko obdobje, ljudske univerze, društva upokojencev, knjižnice, muzeji, druga izobraževalna združenja ter druge ustanove in društva).

Posveta se je udeležil tudi direktor ACS, *mag. Andrej Sotošek*. Predstavil je vlogo ACS pri povezovanju okolja in izobraževanja ranljivih skupin.

Vir: Novice U3 – 12 2012

Povzela: Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Izšli sta še zadnji dve številki VETAlert v tem letu

VETAlert je mesečni izbor novih publikacij, objavljenih v Cedefopovi bibliografski bazi – VET-Bib, kjer lahko dostopamo do spletnih publikacij o poklicnem izobraževanju in usposabljanju.



V [novembrski številki](#) je navedenih šest novih Cedefopovih publikacij in dvanajstih publikacij, ki so jih izdali Evropska komisija, Evropski parlament in nekateri uradi na evropski ravni, v [decembrski številki](#) pa so objavljeni prikazi treh publikacij Cedefopa – dve (*Working and ageing in Learning and innovation in enterprises*) sta predstavljenih tudi v tokratnih e-Novičkah, ter 46 publikacij, ki so nastale na evropski ravni. Slovenija je

omenjena v dveh, in sicer: *Commission staff working document – Rethinking education: country analysis part II.* in v *First European survey on language competences: final report.*

V obeh številkah so prikazane nacionalne študije o štirih temah, in sicer:

- prepoznavanju potreb po spretnostih (14 dokumentov v novembrski in 33 v decembrski številki),
- razumevanju kvalifikacij (21 publikacij v novembrski in 27 v decembrski številki),
- analizi politik (45 poročil v novembrski in 34 v decembrski številki),
- razvoju vseživljenjskega učenja (24 dokumentov v novembrski in 31 v decembrski številki).

Na koncu novembrske številke so navedeni še naslovi trinajstih drugih pomembnih publikacij. Decembrski izbor publikacij pa prinaša še 13 naslovov publikacij o zaposlovanju, vsebina 23 publikacij se nanaša na delo, ki temelji na usposabljanju, ena pa je namenjena priseljevanju.

Vir: sporočili naročnikom VETAlert, 12. november in 12. december 2012

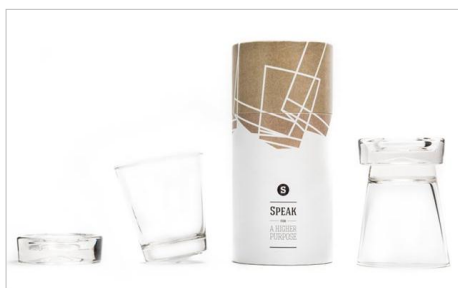
Povzela: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Inovativen projekt socialnega podjetništva je pritegnil Jamieja Oliverja in Steklarno Hrastnik

Zavod za ustvarjanje priložnosti za mlade S, kratko Zavod S, je bil ustanovljen z namenom ustvariti primer dobre prakse socialnega podjetništva kot odgovor na stanje v slovenskem gospodarstvu in izrazito kapitalistično usmerjeno družbo. Skupina mladih zanesenjakov je tako zasnovala *S project*, namenjen ranljivim skupinam mladih med 18. in 25. letom starosti, ki so predčasno opustili izobraževanje ali po šolanju niso dobili dela, zato obstaja nevarnost dolgotrajne brezposelnosti in socialne izključenosti.

Inovativen projekt socialnega podjetništva, ki ustvarja priložnosti za mlade, je valilnica znanja in idej. Namen projekta je izobraževanje in razvoj mladih iz socialno ogroženega okolja. Bolj konkretno to pomeni, da se v pol leta intenzivnega dela izurijo in razvijejo v samostojne in motivirane posameznike. V tem času jim najdejo zaposlitev ter jih spodbujajo.

Pozitivna energija in zagnanost ekipe S je prepričala tudi predstavnike fundacije Jamieja Oliverja, da jim pomagajo z nasveti, jih podpirajo in sodelujejo pri soustvarjanju.



Člani projektne skupine so razmišljali, kako na drugačen način spodbuditi pozornost ljudi in pridobiti potrebna sredstva za pomoč mladim, organizacijo njihovega izobraževanja in vsega potrebnega, kar sodi k takemu delu. Odločili so se ustvariti izdelek, ki bo hkrati na poseben način simboliziral njihovo dejavnost ter privlačil kupce za nakup in posledično podporo projektu. Kozarček z neravnim dnom, ki na ravni površini živahno poplesuje, so izdelali v steklarni Hrastnik, tako da je v celoti plod slovenskega oblikovanja in proizvodnje. Kozarec znamke Speak (na fotografiji; foto: doyouspeak.org) je svojo premierno predstavitev doživel ravno te dni v eni od londonskih restavracij Jamieja Oliverja.

Vir: spletna stran <http://blog.sproject.org/sl/s-project> in Planet Siol.net, [12. december 2012](#)

Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Medgeneracijske zgodbe iz Središča za samostojno učenje v Mestni knjižnici Ljubljana

Kako povezati tiste, ki so stari več kot 50 let in radi sodelujejo, ter mlade prostovoljce na ustvarjalni, zabavni in poučni delavnici? Preprosto – s skupno zgodbo.



Oktobra smo v [Središču za samostojno učenje](#) v [Mestni knjižnici Ljubljana](#) v sodelovanju z zavodom [Mobin](#) izvedli ustvarjalno delavnico medgeneracijskega povezovanja. Predstavniki dveh generacij so skupaj odkrivali, kaj jih zbližuje in kaj ločuje. Druženje je minilo v prijetnem ozračju. Ob sladkanju s piškoti in sokom je bila izmenjava različnih izkušenj in pogledov na svet sladka ter zelo zabavna.

Na prvem srečanju so se udeleženci spoznavali, se igrali ustvarjalne igre za spodbujanje domišljije, iskali teme za skupne zgodbe. Zbrali so jih kar nekaj: povezovanje, priložnosti, skupen prostor za druženje, babice in vnuki ... Polni novih idej so drugi dan določili teme za posamezne predstavitve, naredili scenarije, poiskali slikovno gradivo, se posneli in na koncu vse to s pomočjo programa Windows Movie Maker ter obilico ustvarjalnih idej sestavili v drobna presenečenja. Skupne zgodbe si lahko ogledate na YouTube profilu Mestne knjižnice Ljubljana – s klikom na spodnje povezave: [Alenka in Špela](#), [Jožica in Monika](#) in [Ana in Anja](#).



In če so vas zgodbe premamile, si lahko ogledate tudi te, ki so jih na delavnici [Video zgodbe](#) ustvarili [Jožica](#), [Julija](#), [Ilija](#), [Alenka](#), [Danica](#), [Marta](#), [Sylvia](#), [Milena](#), in se nam pri kateri od prihodnjih izvedb pridružite.

Špela Šubic Zalezina in Jasna Repa (ssu@mklj.si), Središče za samostojno učenje, Mestna knjižnica Ljubljana

Slovenski projekt med finalisti Turnirja socialnih inovacij

Inštitut Evropske investicijske banke je 29. novembra 2012 pripravil zaključni del *Turnirja socialnih inovacij* ([Social Innovation Tournament](#)), katerega namen je bil poiskati nove poslovne ideje, s katerimi se povečuje socialna vključenost deprivilegiranih skupin ljudi.

Med 16 finalistov, ki so svoje projekte predstavili na srečanju v Luxembourg, se je uvrstil tudi slovenski projekt *Inkubator za samozaposlene* ([predstavitev projekta na tekmovanju](#)). Najvišjo nagrado je prejel madžarski projekt *Hand in Scan*, v katerem so razvili napravo za odkrivanje bakterij na rokah.

Slovenski projekt *Inkubator za samozaposlene* je pilotni projekt, v katerem projektni partnerji razvijajo in preizkušajo različne oblike podpore, ki jih samozaposleni najbolj potrebujejo v prvem letu poslovanja. Udeleženci v tem obdobju dobijo vso potrebno podporo za poslovanje (od podpore za urejanje finančnih, davčnih, delovno-pravnih zadev do podpore pri pridobivanju in sklepanju poslov). Na voljo so jim usposabljanja, individualna svetovanja in mentorji. Tako pridobijo veščine in znanja, da po letu dni lahko delujejo brez podpore, in sicer dlje časa in uspešneje kot bi delovali, če ne bi bili vključeni v Inkubator.



Projekt je namenjen mladim, ki so svojo brezposelnost rešili s samozaposlitvijo. Slednja predstavlja možnost ustvarjanja novih delovnih mest, vendar pa so mladi, ki so se samozaposlili s pomočjo Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ), manj uspešni kot podjetniki, ki svojo kariero pričnejo brez subvencije zavoda (prvih pet let poslovanja jih preživi 52 %, medtem ko je delež preživetja med ne-prejemniki subvencije 65 %). Tudi sicer Slovenija zaostaja za inovativnimi podjetniškimi okolji. Med razlogi za to je pomanjkanje podjetniških znanj in spretnosti ter dejstvo, da so podjetniki začetniki po pridobitvi subvencije ZRSZ prepuščeni sami sebi.

Projekt, ki je v slovenski prostor prinesel nov in učinkovit program aktivne politike zaposlovanja, podpirata Evropska komisija in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Nosilec, Iksiv d.o.o., je v projektu združil pet slovenskih in štiri hrvaške partnerje.

Ana Hrvat (ana.hrvat@iksiv.si), Iksiv d.o.o.

NE PREZRITE

Razpis za sofinanciranje projekta *Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje usposobljenosti izobraževalcev odraslih*

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport na svoji spletni strani objavlja *Javni razpis za sofinanciranje projekta Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje usposobljenosti izobraževanja odraslih*.



Cilj projekta je zagotoviti pregled kompetenc v populaciji, ki bistveno vplivajo na zmožnost za soočanje z izzivi, ki jih prinašata globalizacija in demografske spremembe. Pregled bo mogoče primerjati na mednarodni ravni in tako zagotoviti primerjavo porazdelitve kompetenc v slovenski populaciji in drugih družbah. Rezultati naj bi služili za oblikovanje kazalnikov, s katerimi bo mogoče spremljati mednarodno

primerljiv kompetenčni profil populacije in preverjati ustreznost politik na področju izobraževanja in zaposlovanja.

Rok za oddajo vlog je petek, 21. decembra 2012, do 10. ure, besedilo razpisa in priloge pa so objavljene na [spletni strani MIZKŠ](#).

Priredila: Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Povabilo k sodelovanju

Cedefop je objavil javni razpis za sodelovanje v študiji o učenju manj izobraženih delavcev. Raziskava naj bi dala odgovor na to, kako manj izobraženi oziroma kvalificirani delavci z nizkim socialno-ekonomskim položajem razmišljajo o izobraževanju in učenju. Temeljila bo na posamičnih pripovedih, iz katerih bodo razvidna stališča, prizadevanja in pričakovanja do učenja.



Rok za oddajo ponudb je 18. januar 2013. Več podatkov o predmetu in ciljih raziskave ter razpisne dokumente najdete na [Cedefopovi spletni strani](#).

Povzel: Peter Monetti (peter.monetti@acs.si), ACS

POSVETI, KONFERENCE

Andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami

17. januarja 2013



Andragoško društvo Slovenije (ADS) pripravlja posvet o položaju andragoga (specialnega in rehabilitacijskega andragoga) na področju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami. Nameni in cilji posveta so podrobneje opisani v [vabilu](#), v katerem vas vabijo tudi k prijavi.

Lokacija posveta še ni natančno določena, zato vas organizatorji prosijo, da spremljate objavo informacij o posvetu na [spletnih straneh ADS](#).

Priložnostno učenje - za vsakogar, kjerkoli, kadarkoli

Ljubljana, Slovenija, konec januarja 2013



Združenje izobraževalnih institucij, g.i.z. bo organiziralo posvet o priložnostnem učenju. Datum še ni določen, zato vas vabimo, da spremljate objavo informacij o posvetu na [spletnih straneh združenja](#).

Renewal of adult education practices and professions in the context of urban developments (Prenova prakse in poklicev v izobraževanju odraslih v okviru razvoja mest)

Ghent, Belgija, 25. do 27. april 2013



Konferenco omrežja ESREA Med globalnim in lokalnim: učenje odraslih in razvoj (ESREA Network on Between Global and Local: Adult Learning and Development) smo napovedali že v prejšnji številki e-Novičk. Zdaj so

na voljo [podrobnosti](#).

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

BRENN, Erika

Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji 2011/2012 : poročilo in analiza / Erika Brenk. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2012. - 58 str. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm. - Dostopno tudi na: http://pregled.acs.si/dokumenti/porocila/PregledIO_2011.pdf

CENCIČ, Majda

Nekatere teme o kakovosti in evalvaciji na pedagoškem področju / Majda Cencič. - Koper : Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011 ([Ljubljana] : Boex). - 130 str. : graf. prikazi, preglednice ; 24 cm. - (Knjižnica Annales Ludus)

FOLLOW-up of CONFINTEA VI [Elektronski vir] : reporting template for National progress reports in preparation of the Global Report on Adult Learning and Education (GRALE) and the end of the United Nations Literacy Decade (UNLD) : national progress report submitted by the Government of Slovenia / [prepared by: Jasmina Mirčeva (the coordinator), Peter Beltram, Ester Možina, Tanja Možina, Andrej Sotošek, Margerita Zgajmajster]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministry of Education, Science, Culture and Sport, 2012. - Način dostopa (URL): http://arhiv.acs.si/porocila/GRALE-National_progress_report_2012.pdf

HEADY, Patrick

The hard people : rivalry, sympathy and social structure in an Alpine valley / Patrick Heady. - Amsterdam : Harwood Academic Publishers, cop. 1999. - XIII, 248 str. : ilustr., zvd ; 24 cm. - (Studies in anthropology and history, ISSN 1055-2464 ; Vol. 26)

KLEMENČIČ, Sonja, 1952-

Priznavanje že pridobljenega znanja : svetovalni priročnik za udeležence programov usposabljanja in spopolnjevanja ACS, ki bi želeli imeti priznано že pridobljeno znanje / Sonja Klemenčič, Tanja Možina, Neda Đorđević. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2012 ([Ljubljana] : Pleško). - 28 str. : ilustr. ; 24 cm. - Dostopno tudi na: <http://izobrazevanje.acs.si/dokumenti/priznavanje/Navodila%20za%20priznavanje%20za%20udelezence.pdf>

KONCEPT trajnostnega razvoja in neformalno izobraževanje odraslih / [avtorice Nives Ličen ... [et al.] ; urednici Nives Ličen, Senka Hočevar Ciuha]. - 1. izd. - Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2011. - 162 str. ; 20 cm

MOŽINA, Tanja, 1969-

Mozaik kakovosti : priporočila za vzpostavitev in razvoj notranjega sistema kakovosti v izobraževalni organizaciji / Tanja Možina, Sonja Klemenčič. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2012 ([Ljubljana] : Pleško). - 310 str. : ilustr. ; 30 cm. - Dostopno tudi na: http://arhiv.acs.si/ucna_gradiva/Mozaik_kakovosti.pdf

NOVAK, Darijan

Portreti dobitnikov priznanj ACS 2011 [Videoposnetek] / scenarij, written by Darijan Novak, Ajda Turk ; režija, directed by [in] kamera, camera Jure Plešec ; glasba, music različni avtorji, Jamendo.com ; foto, photo Jure Plešec, arhivi dobitnikov priznanj ; prevod, translation Amidas. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2012 ([Ljubljana] : Oblikovalnik). - 1 video DVD (30 min) : barve, zvok ; 12 cm

RAZVIJANJE različnih pismenosti / uredile Mara Cotič, Vida Medved Udovič, Sonja Starc. - Koper : Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011 ([Ljubljana] : Boex DTP). - 614 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Knjižnica Annales Ludus)

The SAGE handbook of workplace learning / edited by Margaret Malloch ... [et al.]. - London [etc.] : SAGE, 2011. - XVII, 476 str. : tabele, graf. prikazi ; 26 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Knjižnica ACS je za obiskovalce odprta

- v sredo in petek od 10. do 12. ure,
- v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure.

Fond knjižnice je uvrščen v COBISS/OPAC kooperativni online bibliografski sistem.

Sporočamo vam, da bo knjižnica ACS zaradi praznikov in dopusta zaprta od 24. decembra 2012 do 1. januarja 2013.

Želimo vam lepo praznovanje!

Založnik: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana | Izvršna urednica: Nevenka Kocijančič (T: 01 5842 595, E: nevenka.kocijancic@acs.si) | Odgovorna urednica: mag. Zvonka Pangerc Pahernik (T: 01 5842 567, E: zvonka.pangerc@acs.si) | Drugi člani uredniškega odbora: mag. Andrej Sotošek, direktor ACS, dr. Tanja Možina, mag. Tanja Vilič Klenovšek in mag. Margerita Zgajster | Jezikovni pregled: Nevenka Kocijančič | Računalniška postavitev: Nevenka Kocijančič | Korektorja: Peter Monetti, mag. Zvonka Pangerc Pahernik | Oblikovanje: Larisa Hercog

ISSN 1855-5942 | Številke je mogoče prebrati na: <http://www.acs.si/e-novice>.

Izdajo glasila e-Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.